

**СҮХБААТАР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

22000 Баруун-Урт сум, Сүхбаатар аймаг
Утас: 70518396, Факс: 70518396
E-mail: Sukhbaatar@audit.gov.mn

2024.08.08 № 456
танай _____-ны № _____-т

Ажээгч Сумын
СОНГУУЛИЙН ХОРОО-Д

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөр хуульд
заасан шаардлагад нийцсэн талаарх
дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.5, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4-т заасан Төрийн аудитын газрын бүрэн эрхийн хүрээнд 2024 оны сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын ээлжит сонгуульд оролцох Ардын намын сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянаж, дүгнэлт гаргалаа.

Үүрэг хариуцлагын талаарх мэдээлэл

Сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигч нь сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрөө Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт нийцүүлэн боловсруулж, санхүүгийн тодорхой эх үүсвэр шаардсан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлын талаарх тооцоо, судалгааг гарган хуульд заасны дагуу дүгнэлт гаргуулах үүрэг хүлээнэ.

Сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийн дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага нь сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцох нам, эвсэл болон бие даан нэр дэвшигчийн сонгуулийн мөрийн хөтөлбөрийг хянан үзэхдээ Төрийн аудит MNS 6817 - 1 : 2020 Төрийн аудит. Тулгуур зарчим, MNS 6817 - 6 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудитын зарчим, MNS 6817 - 8 : 2020 Төрийн аудит. Нийцлийн аудит стандартыг удирдлага болгон Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хууль, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хууль болон Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал, "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого, УИХ-аас баталсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичиг, Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2024 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2025-2026 оны төсвийн төсөөллийн тухай хууль, ТЭЗ-ийн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, холбогдох байгууллагаас авсан тайлан, судалгаа, мэдээллийг тус тус шалгуур болгон авч үзсэн.

Дүгнэлт

Ардын намын сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2024 оны ээлжит сонгуульд оролцохоор ирүүлсэн мөрийн хөтөлбөрийн зорилт, арга хэмжээ нь Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.3 дахь хэсэг, Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан тусгай шаардлагад тус тус нийцсэн байна.

Мөрийн хөтөлбөр (..... хуудас)-ийг хавсаргав.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Г.ДАВАА

Эрдэнэцагаан сумын МАН-ын хорооны
Тэргүүлэгчдийн 2024 оны 06 дугаар сарын
22-ны өдрийн хурлаар батлав.

СУМЫН ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
2024 ОНЫ ЭЭЛЖИТ СОНГУУЛЬД ОРОЛЦОХ
МОНГОЛ АРДЫН НАМЫН МӨРИЙН ХӨТӨЛБӨР

НЭГ. ӨРХ БҮРД ХҮРГЭХ ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

1.1. Орон сууц

1.1.“Бага өртөгтэй орон сууц”, “Түрээсийн орон сууц” хөтөлбөрийг орон нутагтаа хэрэгжүүлж инженерийн хангамжтай орон сууцаар иргэдээ хангана.

1.2.Сумын төвийн гэр хорооллыг дахин төлөвлөх замаар тохилог суурин бий болгох төслийг хэрэгжүүлж орон сууцны хороолол бий болгоно.

1.3.Сумын халаалтын уурын зуух, инженерийн шугам сүлжээг улсын болон орон нутгийн хөрөнгө оруулалтаар шинэчилэх ажлыг хийнэ.

1.4. Сумын төвийн гудамж талбай, замын уулзваруудыг камержуулж гэрлэн дохиотой болгоно.

1.5.Төрийн албан хаагчид, эмч, багш нарыг тогтвор суурьшилтай ажиллуулах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд анхаарч ажиллана.

1.6.Эрүүл мэндийн төвийн эмч, ажилчдын мэдлэг боловсрол, чадавхыг дээшлүүлж, иргэн бүрийг эрүүл мэндийн бүрэн үзлэг оношилгоонд жил бүр заавал хамруулна.

1.7. Иргэдийн дунд эрт илрүүлэг оношлогоог тогтмол хийж Эрүүл мэндийн төвд цахим систем нэвтрүүлнэ.

1.8.“Элэг бүтэн Монгол”, хүүхдийн “Эрүүл шүд”, “Умайн хүзүүн хавдаргүй Монгол” хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлнэ.

1.9.Сумын эмнэлгийг халуун, хүйтэн ус, ариун цэврийн байгууламжтай болгоно.

1.10. Багийн эмчийг бодлогоор дэмжиж ажиллана.

1.11. Улсын болон орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр 200 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгыг ашиглалтанд оруулахад орон нутгаас бүх талын бодлогоор дэмжинэ.

1.12. 320 хүүхдийн сургуулийн барилгыг дуусгаж ашиглалтанд оруулж ЕБС-ийг 1 ээлжтэй болгож хүүхэд багачуудын чөлөөт цагийг үр бүтээлтэй өнгөрүүлэх дугуйлан секцэд хамрагдах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

- 1.13. Сумын дотуур байрны хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, малчдын хүүхдийг сурч боловсрох аятай тухтай орчинг бүрдүүлнэ.
- 1.14. Хөдөөгийн багуудад зуны гэр цэцэрлэг ажиллуулна.
- 1.15. Сумын хэмжээнд байгаа түүх, соёлын биет болон биет бус өв соёлын эд зүйлийг бүртгэлжүүлэн цахим системд оруулан хадгалалт хамгаалалтыг сайжруулна.
- 1.16. Ажилгүйдлийг бууруулах зорилгоор шинээр 300 ажлын байрыг бий болгоно. Өрх толгойлсон эцэг эх, 40-өөс дээш насныхан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх цогц бодлого хэрэгжүүлнэ.

ХОЁР. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО

- 2.1. Одоо ашиглагдаж байгаа орд газруудын эдийн засгийн эргэлтийг сайжруулж орон нутгийн төсөвт оруулах үр өгөөжийг нэмэгдүүлнэ.
- 2.2. Талх, нарийн боовны үйлдвэрлэлийг дэмжиж ажиллана.
- 2.3. Хашаанд амьдардаг айл өрхүүд хашаандаа ногоон ургамал, мод бут тарих хөдөлгөөнийг өрнүүлж ногоон сум, суурин болох хөдөлгөөнийг өрнүүлнэ..

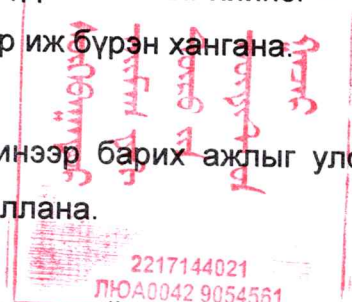
Гурав.ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 3.1. Малын гаралтай арьс, шир, үс, ноос, ноолуурыг хагас боловсруулах жижиг цех, малын тэжээлийн үйлдвэр байгуулах, иргэдийн төсөл хөтөлбөр, санал санаачлагыг дэмжих замаар ажлын байрыг нэмэгдүүлнэ.
- 3.2. Малын түүхий эдийг боловсруулах цогцолборыг байгуулна.
- 3.3. Малын халдварт өвчингүй сум болно.
- 3.4. Сүү цагаан идээ, мах, малын гаралтай бүтээгдэхүүнийг боловсруулах үйлдвэр бхайгуулна.

Дөрөв. ДЭД БҮТЦИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 4.1. Бичигт боомтын шинэ суурьшлын бүс байгуулсантай холбоотой газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний дагуу дэд бүтэц барилга байгууламж барих ажилд орон нутгийн зүгээс бодлогын дэмжлэг үзүүлж ажиллана.
- 4.2. Шинэ хоршоо хөдөлгөөнөөр дамжуулж, малчдад старлинкийн интернетийг нэвтрүүлэх бодлогыг хэрэгжүүлнэ.
- 4.3. Сумын төвийг төвлөрсөн дулаан, цэвэр, бохир усны нэгдсэн шугам сүлжээг өргөтгөнө.

- 4.4. Сумын төвийн хатуу хучилттай засмал замыг нэмэгдүүлэх ажлыг хийнэ.
- 4.5. Сумын төвийг ундны ус цэвэршүүлэх төхөөрөмжөөр иж бүрэн хангана.
- 4.6. Жишиг баг хөтөлбөрийг сум бүрт хэрэгжүүлнэ.
- 4.7. Сумын Засаг даргын Тамгын газрын барилгыг шинээр барих ажлыг улс орон нутгийн төсвөөс хийлгэхэд анхаарч хэрэгжүүлж ажиллана.

Тав. БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО

- 5.1. Уул уурхайн нөхөн сэргээх ажлын хяналтыг сайжруулж нөхөн сэргээлт хийгээгүй аж ахуйн нэгж, эрх бүхий албан тушаалтанд ногдуулах хариуцлагыг чангатгана.
- 5.2. Үйл ажиллагаа явуулж байгаа уул уурхайд тавих хяналтыг сайжруулж нөхөн сэргээлтийн ажлыг эрчимжүүлэн орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, экосистемийн тэнцвэрт байдлыг хадгална.
- 5.3. Бичигт боомтод үйл ажиллагаа явуулж буй тээврийн компаниудтай хамтран орчны бохирдол, тоосжилт, хөрсний эвдрэл доройтлыг бууруулах хашаажуулах, нэгдсэн сайжруулсан зам талбайтай болгох, нөхөн сэргээх ажлыг эхлүүлнэ.
- 5.4. Бичигт боомт дээр шинээр газар олголтыг зогсоож, байгаль орчныг нөхөн сэргээх ажлыг хийнэ.
- 5.5. Бичигт боомтын зэрэглэлийг ахиулж, нэвтрүүлэх хүчин чадлыг нэмэгдүүлэхэд орон нутгаас хамаарах бүх дэмжлэгийг үзүүлнэ.
- 5.6. Бичигт боомтын нэгдсэн ачаа тээврийн терминалыг тогтоож, төр хувийн хэвшлийн хамтын хүрээнд орчин үеийн дэвшилтэт технологид суурилсан байгаль орчинд ээлтэй зам талбай бүхий байгууламжийг ашиглалтанд оруулна.
- 5.7. Уул уурхайн тээвэрлэлтийг батлагдсан маршрутын дагуу стандартын жин тонныг мөрдөж шаардлагатай газруудад тусгай зориулалтын авто замыг бариулах ажлыг зохион байгуулна.
- 5.8. Сумын нутаг дэвсгэрт тарвага нутагшуулж, өсгөн үржүүлж тоо толгойг нэмэгдүүлнэ.
- 5.9. Хил орчмын аялал жуулчлалыг хөгжүүлэн өрх, бүлэг хоршоодын орлогыг нэмэгдүүлнэ.
- 5.10. "Тэрбум мод" хөтөлбөрийн хүрээнд сумын ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх мод тарих ажлыг эрчимжүүлнэ.

Зургаа:Хил хамгаалах салбарын бодлого

- 6.1. Хилийн торыг шинэчлэх, бэхжүүлэх ажлыг үргэлжлүүлж, улсын хилийн хамгаалалтыг сайжруулна.
- 6.2. Хил хамгаалах салбарыг сүүлийн үеийн техник, тоног төхөөрөмж хэрэгслээр хангах материаллаг баазыг сайжруулах ажлын хүрээнд шат дараатай хамтран ажиллана.
- 6.3. Хил хамгаалах байгууллагын ажилтнуудын гэр бүлийг ажлын байраар хангах хүүхдүүдийг сурч боловсрох цэцэрлэг сургуульд хамруулах, нийгмийн асуудлыг шийдвэрлэхэд хамтран ажиллана.
- 6.4. Хил хамгаалалтад туслах хүчний гишүүдийг сургаж дадлагажуулах, идэвхжүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах, гадаад дотоодын төсөл хөтөлбөрт хамруулан чадавхжуулах талаар хилийн сумдын удирдлагууд, Хил хамгаалах байгууллагатай хамтран ажиллана.

Долоо.ТӨРИЙН АЛБАНЫ ШИНЭТГЭЛИЙН ЧИГЛЭЛЭЭР

- 7.1. Төрийн байгууллагуудад цахим үйлчилгээг нэвтрүүлнэ.
- 7.2. Төрийн байгууллагад хандсан иргэдийн өргөдөл, хүсэлтийг шуурхай шийдэж, тушаал, шийдвэр, үүрэг даалгаврын биелэлтийг цахим хэлбэрээр хянадаг болно.

СҮХБААТАР АЙМГИЙН
ЭРДЭНЭЦАГААН СУМЫН МОНГОЛ АРДЫН
НАМЫН ХОРООНЫ

2024 оны 06 сарын 23-ны өдөр